

PRVÁ ČASŤ

CESTA ANJELOV

Paríž, apríl 1934

Na dlažbe ležalo štyridsať mužov v bielom.

Človek mohol mať dojem, že hľadí na snehové pole. Lastovičky s krikom poletovali nad telami. Tisíce ľudí upínali zraky na ten výjav. Parížska Notre-Dame vrhala tieň na zhromaždený dav.

Akoby sa celé mesto ponorilo do rozjímania.

Vango si opieral čelo o kameň dlažby. Načúval vlastnému dychu. Myslel na život, ktorý tu viedol. Výnimočne nemal strach.

V mysli si vybavoval more, slaný vietor, niektoré hlasy, niektoré tváre, horúce slzy tej, ktorá ho vychovala.

Teraz už pred chrámom pršalo, no Vango nič netušil. Ležal na zemi uprostred svojich druhov a nevidel, ako sa jeden po druhom roztvárajú dáždnyky.

Vango nemohol vidieť ani zástupy zhromaždených Parížanov, sviatočne vyobliekané rodiny, zbožné staré dámy, deti, ktoré sa motali popod nohy, otupené holuby, tancujúce lastovičky, obsmrďačov stojacich na fiakroch, ani tie zelené oči, ktoré sa zneďaleka dívali len na neho.

Dve zelené oči zaliate slzami, skryté pod závojčekom.

Vango neotváral oči. Nemal ešte ani dvadsať. Bol to významný deň jeho života. Vo vnútri cítil hlboké šťastie.

O chvíľu sa stane kňazom.

„Aké bláznovstvo!“

Precedil pomedzi zuby zvonár z Notre-Dame pri pohľade na námestie. Vyčkával. Pozval Claru do svojej veže, aby spoločne zjedli vajíčko namätko.

Vedel, že nepríde, tak ako neprišli ani všetky ostatné. A kým pod obrovským zvonom bublala v hrnci voda, zvonár sledoval mladých seminaristov, ktorí sa mali zakrátko stať kňazmi. Ešte zopár minút ostanú ležať na zemi a potom už navždy zasvätia svoje životy Bohu. V tej chvíli sa zvonára Simona zmocňoval závrat, nie však z päťdesiatmetrovej výšky, odkiaľ pozoroval dav, no z myšlienky na tie životy ležiace odovzdané na zemi, ktoré sa chystali skočiť do neznáma.

„Bláznovstvo,“ opakoval. „Bláznovstvo!“

Pre každý prípad sa prežehnal a vrátil sa k svojim vajíčkam.

Zelené oči vytrvalo hľadeli na Vanga.

Patrili šestnásť- či sedemnásťročnej dievčine v popolavom zamatovom kabáte. Ruka jej siahla do vrecka a vzápätí sa vynorila bez vreckovky, ktorú hľadala. Chrbát ruky jej vklázol pod závojček a zotrel z líc slzy. Kabát jej už začínal premokať.

Dievčina sa zachvela a rozhliadla sa po druhej strane nádvorja.

Akýsi muž náhle odvrátil zrak. Pozoroval ju. Bola si tým istá. Počas toho rána si ho všimla už druhý raz, no hlboko v spomienkach tušila, že ho už niekde videla. Vosková tvár, biele vlasy, tenké fúzy a malé okuliare s drôteným rámom. Kdeže ho len stretla?

Burácanie organa ju priviedlo späť k Vangovi.

Bol to slávnostný okamih. Starý kardinál vstal a zostúpil k mužom v bielom. Odstrčil dáždňik, ktorý mu držali nad hlavou, aby ho uchránili pred kvapkami, podobne ako odstrkával všetky ruky, ktoré mu chceli pomôcť zísť dolu schodmi.

„Nechajte ma!“

Držal svoju ťažkú arcibiskupskú berlu a každý jeho krok bol ako malý zázrak.

Kardinál bol starý a chorľavý. V to ráno mu jeho lekár Esquirol zakázal slúžiť omšu. Kardinál sa tomu len zasmial, poslal všetkých preč a vstal z postele, aby sa obliekol. Len čo osamel, dovolil si pri každom pohybe zastonať. Na verejnosti bol ako skala.

Teraz schádzal v lejaku po schodoch.

Keď sa pred dvoma hodinami začali zbíhať čierne mračná, prosili ho, aby obrad premiestnil dovnútra chrámu. Ani vtedy nepovolil.

„Ak sa boja, že prechladnú, nech sa obzerajú po inej robote. Čakajú ich ešte onakvejšie búrky.“

Na poslednom schode kardinál zastal.

Ako prvý si všimol rozruch na námestí.

Zvonár Simon nemal vysoko nad hlavami o ničom ani len potuchy. Hodil vajíčka do vody a začal počítať.

Kto mohol tušiť, čo sa udeje za tú chvíľu, kým sa vajíčko uvarí domäkka?

Ako sa za tri minúty prevráti život hore nohami.

Kým sa voda dostala do varu, rovnaké vrenie prebehlo od zadných radov davom. Dievčina sa opäť zachvela. Na nádvorí sa čosi dialo. Kardinál zodvihol hlavu.

Zo dvadsať postáv si razilo cestu pomedzi divákov. Šomranie silnelo. Rozľahol sa krik.

„Utvorte koridor!“

Štyridsať seminaristov nepohlo ani brvou. Jediný Vango pootočil hlavu, líce a ucho priložil k zemi ako Apač. Za prvým radom zazrel mihotajúce sa tieň.

Hlasy sa približovali.

„Čo sa deje?“

„Ustúpte!“

Bolo to podozrivé. Pred dvoma mesiacmi si vzbury na Námestí svornosti vyžiadali mŕtvych a stovky zranených.

„To je polícia...“ skríkla akási žena, aby upokojila dav.

Kohosi hľadali. Veriaci sa snažili utíšiť vravu.

„Psst... čušte.“

Päťdesiatdeväť sekúnd.

Zvonár vo zvonici ešte stále rátal. Myslel na drobnú Claru, ktorá mu slúbila, že za ním príde. Díval sa na debnu s dvomi prestretými príbormi. Počúval, ako na variči buble hrniec.

Klerik v bielej sutane pristúpil ku kardinálovi a čosi mu pošepol do ucha. Tesne za nimi stál územčistý muž a v ruke držal klobúk. Bol to komisár Boulard. Človek ľahko rozpoznal jeho previsnuté viečka, ktorými sa ponášal na starého psa, krumpel medzi očami, rumenné líca, no najmä bystré, iskrivé zreničky. Auguste Boulard. V aprílovom lejaku neochvejne striehol na najmenší pohyb medzi mládencami ležiacimi na zemi.

Minúta dvadsať sekúnd.

Vtedy sa jeden z nich postavil. Nebol veľmi vysoký. Rúcho mal do nitky premoknuté. Po tvári mu cícerkom stekal dážď. Obrátil sa medzi nehybnými telami. Zo všetkých strán sa vynorili policajti v civile a pomaly kráčali k nemu. Mládenec zopol ruky, potom ich spustil. Pohľad sa mu zachmúril a stemnel.

Komisár zakričal:

„Vango Romano?“

Mládenec sklonil hlavu.

Dve zelené oči kdesi v dave splašene poletovali na všetky strany ani

motýle v sieti. Čo chceli od Vanga?

Vtom sa Vango pohl. Prekračoval svojich druhov a postupoval ku komisárovi. Policajti sa pomaly približovali.

Ako Vango kráčal, strhol si biele rúcho, pod ktorým mal čierny odev. Zastal pred kardinálom a pokľakol.

„Odpustte mi, otče.“

„Čo si vykonal, Vango?“

„Neviem, monsignor, prosím vás, musíte mi veriť. Nič neviem.“

Minúta päťdesiat.

Starý kardinál kŕčovito zvieral berlu. Opieral sa o ňu celou svojou váhou, rameno sa mu ovíjalo okolo pozláteneého dreva ako brečtan okolo stromu. Smutne sa obzeral vôkol seba.

Každého zo svojich štyridsiaticich mládencov poznal po mene.

„Verím ti, chlapče, no obávam sa, že som tu jediný.“

„Už to je dosť, ak mi naozaj veríte.“

„To asi stačiť nebude,“ hlesol kardinál.

Mal pravdu. Boulard bol so svojimi mužmi už len pár krokov od nich.

„Odpustte mi,“ naliehavo prosil Vango.

„Čo ti mám odpustiť, ak si nič nevykonal?“

V okamihu, ako mu komisár Boulard, ktorý stál rovno za ním, položil ruku na plece, odvetil Vango kardinálovi:

„Toto mi odpustte...“

Nato sa prudko postavil, schmatol komisárovu ruku a vykrútil mu ju poza chrbát. Sotil ho k jednému z jeho mužov.

Vango dvoch policajtov, ktorí sa na neho vrhli, striasol niekoľkými skokmi. Tretí vytasil zbraň.

„Nestrielaajte,“ zreval Boulard, ktorý ležal ešte stále na zemi.

Dav sa hlasno rozkričal, no kardinál ho jediným gestom utíšil.

Vango zbehol po schodoch z pódia. Hlúčik miništrantov sa pred ním s krikom rozprchol. Policajti si pripadali ako na školskom dvore. Na každom kroku zavadili o dieťa alebo od plavej hlavy útržili úder do brucha. Boulard zrúkol na kardinála:

„Prikážte im, aby sa zoradili! Koho tu poslúchajú?“

Kardinál nadšene vztýčil prst k nebu.

„Iba Boha, pán komisár.“

Dve minúty tridsať sekúnd.

Vango dobehol k hlavnému portálu katedrály. Zbadal drobnú, buclatú žienku, celú bledú, ako zmizla vo vchode a zabuchla za sebou. Vrhol sa na drevené krídla dverí. Z druhej strany zapadla zámka.

„Otvorte!“ kričal Vango. „Otvorte mi!“

Zachvený hlas mu odvetil:

„Vedela som, že na to nemám právo. Mrzí ma to. Nechcela som spraviť nič zlé. Zvonár ma pozval na schôdzku.“

Žena za dverami plakala.

„Otvorte,“ naliehal Vango. „Netuším, o čom hovoríte. Chcem len, aby ste mi otvorili.“

„Bol milý... Prosím vás. Volám sa Clara. Nie som zlé dievča.“

Vango za sebou začul hlasy policajtov. Cítil, ako sa mu podlamujú kolená.

„Slečna, nič vám nevyčítam. Len potrebujem vašu pomoc. Otvorte mi.“

„Nie... Nemôžem... Bojím sa.“

Vango sa otočil.

Desať mužov stálo v polkruhu okolo portálu so sochárskou výzdobou.

„Nehýb sa,“ prikázal mu jeden z nich.

Vango sa pritlačil chrbtom o dvere zdobené meďou. Zašepkal:

„Teraz je už, slečna, neskoro. Neotvárajte. Za žiadnych okolností neotvárajte. Pôjdem inou cestou.“

Podišiel o krok k mužom, nato sa obrátil a zodvihol zrak. Týčil sa pred ním portál Posledného súdu. Poznal ho naspamäť. Dvere lemovali kamenné kružby. Vpravo sa črtali zatratenci v pekle. Vľavo anjeli v raji.

Vango si zvolil cestu anjelov.

V tom okamihu pribehol komisár Boulard. Keď zočil scénu pred sebou, dobreže neodmlel.

Za necelú sekundu sa Vango Romano vyškriabal nad prvé rady sôch. Bol päť metrov nad zemou.

Tri minúty.

Zvonár Simon, ktorý si nič nevšimol, vyberal vajíčka z hrnca.

Zdalo sa, že Vango ani tak neliezol, ako sa skôr pomaly kĺzal nahor po priečelí. Prstami sa chytal aj tých najmenších výbežkov. Svižne prepletal rukami a nohami. Akoby plával do výšky.

Dav ho sledoval s otvorenými ústami. Akási pani zamdlela a skĺzla zo stoličky ako kus handry. Pod múrom pobehovali policajti ako splašené husi. Komisár skamenel.

Zaznel prvý výstrel. Boulard zalapal po dychu a vykrikol.

„Nestrielaťte! Povedal som vám, aby ste nestrielieli.“

Zbraň však nevytiahol žiaden z policajtov. Jeden z nich márne pomáhal svojmu kolegovi vyštveráť sa po múre. Tí úbožiaci viseli sotva osemdesiat centimetrov nad dlažbou. Iní sa pokúšali nechtami otvoriť dvojtonové dvere.

Ďalší výstrel.

„Kto to vystrelil?“ zasipel Boulard a schmatol pod krk jedného zo svojich mužov. „Prestaňte sa tu nadrapovať s dverami a radšej zistite, kto to tu strieľa. Kam ste sa to vlastne vybrali? Zapáliť sviecu?“

„Mysleli sme, že sa nám ho podarí chytiť vo vežiach, komisár.“

„Schody sú na severnej strane,“ vybrechol podráždene Boulard a ukázal prstom doľava. „Rémi a Avignon ostanú so mnou. Chcem vedieť, kto strieľa na moju prepeličku.“

Vango sa už vyšplhal ku galérii kráľov. Vzpriamil sa a pritisol sa k stĺpu. Dýchal pokojne. Na tvári sa mu zračila odhodlanosť i beznádej. Díval sa na nádvorie. Sledovali ho tisíce vytreštených párov očí. Popri uchu mu presvišťala guľka a zasiahla kamennú korunu. Cítil, ako mu na líci pristáli čiastočky bieleho prachu. Videl, ako sa dole komisár vrtí dookola, ako keby sa pomiatol.

„Kto to vystrelil?“ zahrmel Boulard.

Nestrielala naňho polícia. Vango si to uvedomil ihneď.

Na námestí mal aj iných nepriateľov.

Stúpal ďalej, niekoľkými pohybmi sa vyšvihol až k rozetovému oknu.

Po najkrajšej vitráži na svete liezol ako pavúk po pavučine.

Dav dole sa utíšil. Ľudia tam ostali mlčky stáť, fascinovaní pohľadom na chlapca visiaceho zo západného okna chrámu Notre-Dame.

V zomknutom krdli popri ňom preleteli lastovičky, akoby Vanga bránili svojimi páperovými teličkami.

Vo zvonici lúpал Simon so slzami v očiach prvé vajíčko. Ani tentoraz nepríde.

„Smutný to svet,“ hlesol.

Keď začul vŕzganie dreveného schodiska, vedúceho do zvonice, zarazil sa a vyjachtal:

„Slečna?“

Hľadel na druhé vajíčko. Zmätený si na okamih pomyslel, že ho za dverami čaká šťastie.

„Clara? Ste to vy?“

„Čaká vás dole.“

Bol to Vango, posledná guľka ho škrabla na boku, keď sa šplhal na galériu chimér.

„Potrebuje vás,“ uistil zvonára.

Simonovi zaplesalo srdce. Ešte nikdy ho nik nepotreboval.

„A ty? Ty si kto? Čo tu robíš?“

„Neviem. Nemám potuchy. Ale aj ja vás potrebujem.“

Na námestí sa zatiaľ iná dievčina, tá so zelenými očami a popolavým kabátom, usilovala vymaniť sa z davu. V okamihu, keď sa dal Vango na útek, videla, ako muž s voskovou tvárou vyťahuje spod kabáta pištoľ. Vrhla sa vpred, no vír ľudských tiel jej zahatal cestu. Keď sa napokon dostala na druhú stranu, už tam nebol.

Ešte pred chvíľou pôsobila skleslým dojmom zmoknutej myši. Teraz však už vyzerala ako lev na úteku, prevracajúci hore nohami všetko, čo mu stojí v ceste.

Začula prvý výstrel. Ihneď vytušila, že terčom je Vango. Pri druhom výstrele uprela zrak k nemocnici Hôtel-Dieu, ktorá lemovala severnú časť námestia. Zbadala muža. Stál na prvom poschodí. Z rozbitého okna trčala pištoľ a v šere sa blysol mrazivý odraz vrahovej tváre. Bol to on.

Zdvihla zrak. Vango udržoval rovnováhu. Nebesá ho v poslednom okamihu vytrhli z pazúrov osudu. Pre ňu sa, naopak, otvárali všetky dvere. Pod podmienkou, že Vango ostane nažive.

Dievčina so zelenými očami sa rozbehla do nemocnice.

Odrazu sa nad Notre-Dame zjavilo obrovské monštrum, ktoré na okamih odpútalo všetku pozornosť davu od diania na zemi. Na oblohe sa vznášal zepelín, veľký a majestátny ako katedrála, a celý sa leskol od dažďa.

Vypĺňal celú oblohu.

V prednej časti sklenej kabíny sa Hugo Eckener, starý veliteľ vzducholode Graf Zeppelin, pokúšal nájsť ďalekohľadom na námestí siluetu svojho priateľa. Na ceste z Brazílie k Bodamskému jazeru zmenil kurz a letel cez Paríž, aby sa tieň zepelínu dotkol tohto významného okamihu Vangovho života.

Pri treťom výstrele vycítil, že čosi nie je v poriadku.

„Musíme odtiaľto zmiznúť, veliteľ,“ zahlásil dôstojník – pilot Lehmann.

Hrozilo nebezpečenstvo, že zatúlaná guľka prederaví plášť lode, ktorá vo svojom ligotavom tele ukrývala šesťdesiat cestujúcich a členov posádky.

Zdola zaznel posledný výstrel.

„Rýchlo, veliteľ...“

Eckener zložil ďalekohľad a smutne privolil:

„Áno, odchádzame.“

Tam dole padla Boulardovi k nohám mŕtva lastovička.

A notredamské zvony sa rozozvučali.